

El Cercle d'Economia, juntament amb CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs), us ofereixen cada mes una breu anàlisi de la situació geopolítica global.

Les claus geopolítiques del mes de febrer del 2026

Continuïtat després de la disrupció

Pol Morillas, director, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)

Veneçuela i Groenlàndia: performativitat extrema i continuïtat estratègica. Passat un mes de l'operació per capturar Maduro a Veneçuela i algunes setmanes després de l'amenaça d'invasió de Groenlàndia, les aigües tornen a la calma. A Veneçuela no hi ha hagut un canvi de règim, sinó que es promou la convivència amb el chavisme, ara liderat per Delcy Rodríguez i amb l'oposició fora de joc, a canvi d'una mentalitat extractivista en les noves relacions amb Washington. No és l'escenari preferit per a Marco Rubio, que voldria veure complertes les expectatives de l'oposició veneçolana (i cubana) per posar fi al chavisme, el castrisme i el bolivarianisme socialista a la regió. Rubio confia en un pla en tres fases: primer, estabilitzar els fluxos de petroli; segon, crear condicions per a la reconciliació política, inclosa l'amnistia i el retorn dels opositors exiliats; i tercer, una transició democràtica. Trump i Vance, en canvi, semblen haver-se decantat per la continuïtat del règim a canvi d'assolir el primer objectiu: l'accés als recursos naturals sota la premissa de reforçar la seguretat nacional nord-americana, que també passa per limitar el pes de la Xina i Rússia a l'hemisferi occidental. De moment, l'agenda transformadora per a Veneçuela no hi és ni se l'espera.

A Groenlàndia, les amenaces d'invasió han deixat pas a una estratègia de control de l'illa que podria passar per un acord amb Dinamarca, amb el vistiplau de l'OTAN, per a l'explotació dels seus recursos i la presència de més bases nord-americanes. També per alguna cosa semblant a un acord de lliure associació, en qualsevol cas reduint la probabilitat d'ocupació de l'illa per la força. Tot podria haver estat un moviment de distracció de Trump per dissimular els seus

problemes interns (Epstein, ICE a Minnesota, pèrdua de popularitat, fractures dins del camp republicà de cara a les eleccions de mig mandat o males dades econòmiques) o el resultat del canvi de rumb europeu (amb amenaces d'activar el mecanisme anti-coacció, revisar l'acord comercial i augmentar la presència de tropes europees a Groenlàndia).

El rerefons d'ambdues operacions sembla validar les premisses de l'Estratègia de Seguretat Nacional (forta presència a l'hemisferi occidental, animadversió envers Europa), però també els continguts de l'Estratègia de Defensa Nacional, més cauta en les ambicions militars de la Casa Blanca. Aquesta segona estratègia valida els objectius estratègics cap a l'hemisferi occidental i la necessitat que Europa assumeixi les seves responsabilitats de defensa, però també allunya la divisió d'un món regit per esferes d'influència. Que els Estats Units vulguin enfortir-se en el seu propi hemisferi no significa que deixin consolidar la presència de la Xina a Àsia. De fet, l'Estratègia de Defensa deixa clara la voluntat dels Estats Units de mantenir la seva presència a l'Indopacífic, projectant-se com una potència militar a la regió en favor dels seus interessos nacionals.

Iran, un nou front per als Estats Units? L'estabilitat del règim iranià es troba en els seus pitjors moments. Després de l'afebliment de l'anomenat "eix de la resistència" amb les operacions d'Israel a Gaza (afeblint Hamàs), al Líban (Hezbollah) i al Iemen (hutís), les protestes internes durament reprimides pel règim evoquen una situació de crisi sense precedents. Això pot portar a un augment de la repressió interna i a la bunquerització del règim, però també a la voluntat dels Estats Units d'intervenir per enderrocar-lo, en línia amb les ambicions d'Israel a la regió. Els Estats Units i l'Iran han reprès converses per limitar el programa nuclear iranià, però si fracassen podrien convertir-se en el preludi d'una acció militar de Washington.

En cas d'intervenció, l'Iran ha promès escalar el conflicte a escala regional, amb possibles atacs a forces nord-americanes a Síria, l'Iraq, Qatar o Bahrain. També activar l'eix de resistència contra Israel i interrompre el comerç a l'estret d'Ormuz, amb les consegüents derivades pel que fa a l'augment dels preus del petroli, una qüestió que preocupa Trump de cara a les *midterm*. La Unió Europea ha designat la Guàrdia Revolucionària de l'Iran com a organització terrorista, amb noves sancions imposades als seus membres. Tampoc no es pot descartar l'ensorrament del règim. Les protestes són les més importants dels darrers temps. Són transversals temàticament i geogràficament, i han arribat a 512 llocs, en 203 ciutats de les 31 províncies del país, amb xifres estimades d'entre 5.000 i 17.000 morts i més de 50.000 detencions.

La Junta de Pau, eina per a Gaza o substitut de les Nacions Unides? En el seu afany de protagonisme i d'arquitecte d'unes noves relacions internacionals, el *Board of Peace* de Trump reflecteix la mercantilització del multilateralisme. El govern nord-americà ha justificat la creació d'aquest organisme com la necessitat de disposar d'una organització internacional àgil i eficient que garanteixi una pau duradora i s'allunyi de les opinions i institucions ineficaces del sistema de les Nacions Unides, del qual Trump s'ha anat retirant progressivament (l'última, l'Organització Mundial de la Salut). El *Board of Peace* va ser avalat pel Consell de Seguretat de l'ONU i el seu mandat expira el novembre de 2027. Trump proposa ampliar-lo per convertir-lo en un organisme permanent que s'ocupi d'una àmplia gamma de conflictes, més enllà de Gaza.

L'esborrany dels estatuts de la junta descriu una organització internacional amb autoritat per "promoure l'estabilitat, restablir un govern fiable i legítim, i assegurar una pau duradora en àrees afectades o amenaçades per conflictes". Trump presidiria la Junta de Pau i representaria els Estats Units, supervisant un grup de països que ell mateix nomenaria per a mandats de tres anys. Almenys 60 països han rebut una invitació per unir-s'hi. D'entre els països europeus, a l'espera d'una coordinació de la resposta per part de la UE, França, Suècia i Itàlia han declinat la invitació (juntament amb Noruega).

Com a president, Trump pot exercir un poder de veto sense restriccions en tota l'organització i qualsevol membre pot comprar el seu lloc permanent a canvi de mil milions de dòlars, en un clar exercici de mercantilització d'aquesta iniciativa amb afany de lucre. La junta executiva del *Board of Peace* (escollida per Trump) implementaria les decisions preses pels estats membres. Les juntes específiques per a cada país se situen per sota d'aquesta estructura i, de moment, inclouen el Comitè Nacional per a l'Administració de Gaza.

Fi de la supervisió i el control de l'armament nuclear dels Estats Units i Rússia. El 5 de febrer va expirar el Tractat New START entre els Estats Units i Rússia, l'objectiu del qual era limitar mútuament els respectius arsenals nuclears. Ambdós països deixen d'estar obligats a posar un límit als seus arsenals nuclears estratègics, cosa que revifa el risc d'un rearmament. Serà la primera vegada des de 1972 que tots dos països, que posseeixen aproximadament el 90% de les armes de destrucció massiva del món, no estaran legalment obligats a restringir els seus arsenals. El Tractat New START va ser signat el 2010 com un acord de reducció d'armes nuclears i limitava els arsenals nuclears de totes dues potències a 1.550 ogives nuclears estratègiques i 800 míssils. També incloïa sistemes d'intercanvi d'informació i un sistema recíproc d'inspeccions de les

instal·lacions nuclears. L'acord va ser renovat el 2021, però el 2023 Rússia va suspendre el sistema d'intercanvi d'informació i les inspeccions nord-americanes després de la guerra a Ucraïna, tot i comprometre's a respectar el límit de capacitats establert. Mentre Rússia ha promès actuar de manera responsable llevat que se senti amenaçada, els Estats Units no es comprometen a mantenir l'acord durant un any més. L'administració Trump preferiria impulsar un acord trilateral de control d'armes amb la Xina, però aquesta argumenta que els seus arsenals són molt menors (600 caps nuclears davant dels 5.200 dels Estats Units i els 5.500 de Rússia), de manera que el seu desenvolupament nuclear no pot tractar-se dins del mateix marc.

El risc d'ús d'armes nuclears es troba en el seu nivell més alt en dècades. A més de les amenaces nuclears russes a Ucraïna i Europa, al sud d'Àsia el conflicte entre l'Índia i el Pakistan ha anat acompanyat de tensions nuclears i campanyes de desinformació. Israel i els Estats Units van llançar atacs aeris contra instal·lacions nuclears iranianes sospitoses de poder desenvolupar armes nuclears. Corea del Nord continua reforçant el seu programa nuclear. I països que es trobaven sota el paraigua nuclear nord-americà, com el Japó o Corea del Sud, es plantegen desenvolupar programes nuclears propis davant la manca de garanties de seguretat per part de la Casa Blanca de Trump. Europa també es planteja si és possible estendre el paraigua nuclear francès a la resta d'Europa en cas d'absència del nord-americà. Totes les potències nuclears han incrementat recentment els seus arsenals nuclears.

Doomsday Clock. Com a conseqüència, el Relotge de l'Apocalipsi, que estima la probabilitat d'una catàstrofe global causada per l'ésser humà prenent com a referència el temps restant fins a la mitjanit, es va situar a 85 segons de la mitjanit el 27 de gener de 2026, el punt més proper en la història del rellotge.

Pol Morillas

8 de febrer del 2026

Amb la col·laboració de:

CIDOB
BARCELONA
CENTRE FOR
INTERNATIONAL
AFFAIRS